

**Рішення спеціалізованої вченої ради ДФ 87.053.2025/ ID 9497
про присудження ступеня доктора філософії**

Здобувач ступеня доктора філософії ТЕЛІПКО Наталія Олександрівна народилася 17 січня 1981 року. Громадянка України. Освіта вища: в 2022 році закінчила Одеський національний університет імені І.І.Мечникова за спеціальністю «Психологія». Навчається в аспірантурі в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова, Міністерство освіти і науки України, м. Одеса з 2022 року до цього часу, успішно виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Психологія».

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 87.053.2025 утворена наказом ректора Одеського національного університету імені І.І. Мечникова № 1100-18 від 27 травня 2025 р. у складі:

Голови спеціалізованої вченої ради – Наталії РОДІНИ, доктора психологічних наук, професора, завідувача кафедри диференціальної і спеціальної психології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

Рецензентів:

Оксани КОНОНЕНКО, доктора психологічних наук, професора, завідувача кафедри соціальної психології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

Маргарити КРЕМЕНЧУЦЬКОЇ, кандидата психологічних наук, професора, професора кафедри диференціальної і спеціальної психології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

Опонентів:

Юлії АСЄСВОЇ, доктора психологічних наук, професора, завідувача кафедри мовної та психолого-педагогічної підготовки Одеського національного економічного університету

Олени БАБЧУК, кандидата психологічних наук, доцента, завідувача кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

на засіданні 4 липня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань з 05 Соціальні та поведінкові науки Теліпко Наталії Олександрівні на підставі публічного захисту дисертації на тему «Психологічні особливості інтуїції у процесі прийняття рішень» за спеціальністю 053 Психологія.

Дисертацію виконано у Одеському національному університеті імені

І.І.Мечникова.

Науковий керівник - Чернявська Тетяна Павлівна, доктор психологічних наук, професор кафедри диференціальної і спеціальної психології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, виконаного українською мовою. У дисертації містяться нові науково обґрунтовані результати дослідження. Дисертанткою вперше визначено сутнісні психологічні особливості інтуїції у процесі прийняття рішень як багатоаспектного когнітивно-афективного феномену, що відзначається швидкістю, цілісністю, переважно несвідомою обробкою інформації та опорою на інтегрований досвід; запропоновано концепцію розвитку інтуїції саме у процесі прийняття управлінських рішень, в рамках якої інтуїція концептуалізована як динамічна управлінська компетентність, що інтегрує холістичний, інферентний та афективний типи інтуїтивних процесів та розвивається під впливом досвіду, особистісних ресурсів та організаційного контексту; виявлено та обґрунтовано комплекс психологічних детермінант розвитку інтуїції менеджерів, до якого входять особистісні якості (зокрема, емоційна стійкість, відкритість досвіду), рівень розвитку критичного мислення, управлінські уміння, толерантність до невизначеності та тип організаційної культури; визначено специфіку впливу цих чинників залежно від рівня управлінської ієрархії (студенти-магістри, менеджери середньої ланки, топ-менеджери); розроблено 9 структурно-функціональних моделей, що візуалізують систему взаємозв'язків між різними типами інтуїції (холістична, інферентна, афективна), їх предикторами (особистісні риси, критичне мислення, толерантність до невизначеності), модераторами (організаційна культура, досвід) та результатами управлінської діяльності на кожному з трьох досліджуваних рівнів управлінського досвіду. Наукові результати, представлені в роботі, є особистим теоретичним і практичним внеском здобувачки.

Дисертаційна робота відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 року № 44 зі змінами внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 341 від 21.03.2022 року та №502 від 19.05.2023 року

Здобувачка має 8 публікацій, серед яких 3 статті у виданнях з психології, включених до переліку наукових фахових видань України, та 5 публікацій у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій:

1. Теліпко Н.О. Психологічний аспект дослідження інтуїції в процесі

прийняття рішень. Психологія та соціальна робота. Одеський національний університет імені І.І. Мечникова. Вип. 1. Одеса. 2024. С. 284-292. <https://doi.org/10.32782/2707-0409.2024.1.26>

2. Теліпко Н.О. Професійна інтуїція психолога у дистанційній роботі з клієнтами. Габітус. Випуск 61. 2024. С. 87-91. <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2024.61.14>

3. Теліпко Н.О. Аналіз інтуїтивного прийняття рішень у різних групах менеджерів: емпіричне дослідження. Наукові записки. Серія: Психологія. Випуск 1(7). 2025. С., 245-257.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

Кононенко Оксана Іванівна, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної психології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Оцінка позитивна. Висловлені рецензентом зауваження:

1. У дисертації значна увага приділена впливу управлінського досвіду на розвиток інтуїції, однак, на нашу думку, недостатньо розглянуто роль кризового досвіду (наприклад, робота в умовах війни, реструктуризації бізнесу, емоційного вигорання) у формуванні інтуїтивної компетентності.

2. Скажіть, будь ласка, з якими, на Ваш погляд, психологічними феноменами можна співвіднести феномен «інтуїція»? Як саме пов'язані ці феномени?

3. На нашу думку, у подальших дослідженнях доцільно розширити емпіричну базу, залучивши представників різних професійних сфер (військових, медичних працівників, державних управлінців), для яких інтуїтивне прийняття рішень відіграє важливу роль. Це дозволить забезпечити ширший спектр прикладного застосування отриманих результатів.

4. У тексті дисертації, у другому розділі спостерігаються незначні технічні огріхи у пунктуаційних розбіжностях та варіативності у термінології, які дещо ускладнюють сприйняття матеріалу. На наш погляд, доцільним було б забезпечити більшу редакційну узгодженість тексту.

Кременчуцька Маргарита Костянтинівна, кандидат психологічних наук, професор, професор кафедри диференціальної і спеціальної психології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Оцінка позитивна. Висловлені рецензентом зауваження:

1. У дисертації розкрито взаємозв'язки між інтуїцією та окремими психологічними чинниками (зокрема, критичним мисленням, толерантністю до невизначеності, емоційною стабільністю), однак недостатньо висвітлено ситуації, у яких інтуїція може суперечити раціональному мисленню. На наш погляд, було б доцільно розглянути, за яких обставин відбувається конфлікт

між інтуїтивним і аналітичним підходами до прийняття рішень, та які наслідки це має для управлінської ефективності.

2. Враховуючи результати дослідження та його значущість для розвитку інтуїції в управлінському процесі, на нашу думку, доцільно звернути увагу на можливість використання новітніх технологій, зокрема штучного інтелекту та машинного навчання, для розвитку інтуїтивних компетенцій у менеджерів. Це дозволить створити персоналізовані програми навчання, що підвищать ефективність прийняття рішень у складних умовах.

3. У дисертаційній роботі представлені таблиці, які добре ілюструють емпіричні результати. Водночас у деяких випадках бажано було б забезпечити більшу однорідність їх оформлення — зокрема щодо підписів та точності посилань у тексті.

Асєєва Юлія Олександрівна, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри мовної та психолого-педагогічної підготовки Одеського національного економічного університету. Оцінка позитивна. Висловлені опонентом зауваження:

1. У дисертації як методологічну основу обрано особистісно-діяльнісний, системний та суб'єктний підходи. На наш погляд, варто було б пояснити, чому не були використані інші теоретичні підходи, такі як психоаналітичний чи соціокультурний, які також мають потенціал у вивченні інтуїції.

2. У другому розділі з описом методик, на нашу думку, слід детальніше обґрунтувати вибір методики «Шкала інтолерантності до невизначеності» для дослідження саме інтуїції в управлінському контексті.

3. У дисертації висвітлено позитивні аспекти інтуїції як управлінської компетентності. Водночас, на наш погляд, було б доцільно приділити більше уваги можливим обмеженням та недолікам інтуїтивного прийняття рішень, зокрема впливу емоційних факторів, когнітивних викривлень та суб'єктивних упереджень. Таке розширення дозволило б більш повно охарактеризувати межі ефективності інтуїції у професійній діяльності менеджера.

4. У дисертації надано рекомендації розвитку інтуїтивної компетентності з урахуванням ієрархічного рівня менеджерів, що є безперечною перевагою. Водночас, ці рекомендації мають загальний характер і могли б бути більш конкретизованими з розширеним списком методів (психотренінгів, навчальних модулів, коучингів), що сприяють розвитку інтуїтивного мислення у професійній діяльності.

Бабчук Олена Григоріївна, кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені

К.Д. Ушинського». Оцінка позитивна. Висловлені опонентом зауваження:

1. У дисертації запропоновано концепцію розвитку інтуїції як управлінської компетентності, однак це поняття, на наш погляд, потребує додаткового розмежування з суміжними термінами, зокрема з такими як «управлінський досвід» та «професійне чуття». Важливо показати, у чому полягає специфіка інтуїції як окремої функціональної здатності, яка не зводиться до досвіду, інсайту чи практичної кмітливості.

2. У дисертації наголошено на високій ролі інтуїції у кризових ситуаціях, однак, на нашу думку, не проаналізовано, як саме змінюється роль інтуїції в умовах хронічного стресу або довготривалої нестабільності, як-от війна, економічна турбулентність тощо.

3. Дисертація містить цікаві дані про роль організаційної культури у розвитку інтуїції, однак, на наш погляд, не подано прикладів із реальних організаційних середовищ, що ускладнює застосування результатів у прикладному полі.

Родіна Наталія Володимирівна, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри диференціальної і спеціальної психології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Оцінка позитивна, без зауважень.

Здобувачка надала обґрунтовані відповіді на висловлені зауваження опонентів та рецензентів, а також на інші питання та показала високий науковий рівень в ході дискусії. Зазначені зауваження не впливають на основні наукові висновки та загальне позитивне враження від дисертаційної роботи.

Результати відкритого голосування:

Подано голосів - п'ять

«За» 5(п'ять) членів ради,

«Проти» - немає,

« Утримались» - немає.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада ДФ 87.053.2025 Одеського національного університету імені І.І. Мечникова присуджує Теліпко Наталії Олександрівні ступінь доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 Психологія.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова спеціалізованої вченої ради

Наталія РОДІНА

Підпис голови спеціалізованої вченої ради Наталії Родіної

Родіна

Підпис голови спеціалізованої вченої ради Наталії Родіної

Родіна

Підпис голови спеціалізованої вченої ради Наталії Родіної

Родіна

Підпис голови спеціалізованої вченої ради Наталії Родіної

Родіна

Підпис голови спеціалізованої вченої ради Наталії Родіної

Родіна